

PROGRAM WYCHOWAWCZY ZESPOŁU SZKÓŁ SALEZJAŃSKICH I SALEZJAŃSKIEGO ZESPOŁU SZKÓŁ PUBLICZNYCH „DON BOSKO” W ŚWIĘTOCHŁOWICACH

Wprowadzenie

Pluralizm naszego społeczeństwa i liczne koncepcje osoby ludzkiej, życia, świata i społeczeństwa powodują różnorodność programów wychowawczych. Na znak wolności, jaką uznaje nasza Konstytucja, ta różnorodność winna wchodzić na drogi zapewniające spójność i ciągłość, niemniej jednak należałoby w porę określić i respektować podstawowe prawa i obowiązki. W zgodzie z tymi zasadami, Zgromadzenie Salezjańskie wraz z uczniami, gronem pedagogicznym, personelem i rodzicami, chce realizować główne kierunki Programu Wychowawczego Szkół Salezjańskich. Program ten czerpie natchnienie z nauki Kościoła Katolickiego, systemu wychowawczego św. Jana Bosko, które wyrażają chęć służenia społeczeństwu, a w szczególności rodzinom wybierającym dla swoich dzieci naszą ofertę edukacyjną. Jest to propozycja jasno określona i pozostająca w zgodzie z wieloma innymi opcjami edukacyjnymi.

Każda osoba ma prawo do edukacji, a obowiązkiem społeczeństwa jest zapewnienie środków, pozwalających poszczególnym obywatelom godnie wypełnić to podstawowe prawo w imię wolności proklamowanej w naszej Konstytucji i w imię dalszego rozwoju prawodawstwa edukacyjnego.

Ogólne cele edukacji

Zadaniem Szkoły jest pomoc rodzinom w dążeniu do:

- pełnego rozwoju osobowości każdego ucznia poprzez wzbogacanie i dojrzewanie jego wymiarów: cielesnego, psychologicznego, socjokulturowego i transcendentnego;
- kształcenia w zgodzie z podstawowymi prawami, ucząc tolerancji i wolności w życiu według zasad demokratycznych;
- nabycia nawyków pracy intelektualnej i technicznej, jak również wiedzy naukowej, technicznej, humanistycznej, historycznej i estetycznej;
- rozwoju postaw, które ułatwiają odpowiedzialny, aktywny, krytyczny i twórczy udział w życiu społecznym i kulturalnym;
- przygotowania do wykonywania czynności zawodowych;
- kształcenia zgodnego z dziedzictwem kulturowym i religijnym kraju;
- osobistego i solidarnego włączania się w tworzenie społeczeństwa, w którym istnieje pokój, współpraca i solidarność pomiędzy ludźmi.

SZKOŁA SALEZJAŃSKA

Św. Jana Bosko nadał swoisty charakter szkołom prowadzonym przez Zgromadzenia Salezjańskie. Wyraża się on tym że Szkoła Salezjańska:

- jest dostępna, wolna i otwarta dla wszystkich klas społecznych, szczególnie dla najbardziej potrzebujących;
- ucznia ustawia w centrum procesu wychowawczego, tzn. przyjmuje go takim, jakim jest, pomaga mu rozwijać się poprzez różnorodne propozycje edukacyjne, nie tylko w godzinach lekcyjnych, ale poprzez zajęcia pozaszkolne;
- „kształci ewangelizując i ewangelizuje kształcąc”, harmonizując w ten sposób ludzki rozwój ze wzrostem chrześcijańskim;
- jest kształcącą rodziną, w której młodzi odnajdują „swoją własną dom”;
- poprzez obecność nauczycieli wśród uczniów, ich uczestnictwo w życiu młodzieży i ich dyspozycyjność podkreśla personalizację relacji wychowawczych;
- proponuje studia, specjalizację i programy, odpowiadające potrzebom lokalnym;
- tworzy więzi z otoczeniem, oddając do dyspozycji swoje pomieszczenia i personel, organizując spotkania promocyjne i otwarte zajęcia wspólnotowe;

- promuje solidarność z ludźmi biednymi oraz współpracę z innymi organizacjami pomagającymi zdobyć prawa do bardziej ludzkiego życia;
- korzysta z dofinansowania publicznego, zgodnie z prawem.

Poprzez rozwój akcji wychowawczych i specyficzny wkład dla społeczeństwa, Szkoła Salezjańska aktualizuje doświadczenie wychowawcze św. Jana Bosko, który jest wciąż obecny wśród młodzieży.

WYCHOWANIE INTEGRALNE OSOBY LUDZKIEJ

Szkoła jest pojmowana jako uprzywilejowane miejsce wychowania integralnego we wszystkich swoich wymiarach, w zgodzie z humanistyczną i chrześcijańską wizją człowieka i życia. Pomaga ona uczniom i uczennicom:

- odkrywać i rozwijać zdolności fizyczne, uczuciowe i intelektualne, biorąc pod uwagę własne zdolności i ograniczenia;
- rozwijać się w wymiarze socjopolitycznym, aby odnaleźć sens życia poprzez służbę na rzecz wspólnoty ludzkiej;
- rozwijać poczucie etyczne i transcendentne począwszy od przesłania Jezusa Chrystusa, dotyczącego życia, historii i świata.

Ten potrójny wymiar przyczynia się do stworzenia jednostki ludzkiej, która wzrasta i dojrzewa poprzez działanie wychowawcze odpowiednie do płci, wieku i konkretnej sytuacji. Uwaga skupiona na rozwoju tych wymiarów pomaga uczniom w odkryciu ich własnego planu życia jako elementu samorealizacji w społeczeństwie i w Kościele. Bierzemy pod uwagę wiek i poziom, zarówno osobowy jak i społeczny, doświadczenia, krąg rodzinny i społeczny, które wpływają na proces wychowania integralnego uczniów.

ROZWÓJ FIZYCZNY, UCZUCIOWY I INTELEKTUALNY

Począwszy od globalnego ujęcia osoby ludzkiej, wychowanie integralne wymaga harmonijnego i zróżnicowanego rozwoju psychomotorycznego, uczuciowego i intelektualnego. co pociąga za sobą rozwój następujących zdolności:

- zdolności psychomotorycznych, umożliwiających rozwój i kształtowanie własnego ciała:
  - zdolności ruchowych;
  - zdolności czuciowych;
  - zdolności ekspresji cielesnej;
  - innych aspektów wychowania fizycznego;
- zdolności uczuciowych, rozwijających postawy:
  - akceptacji i poszanowania własnej osoby;
  - twórczych relacji interpersonalnych;
  - zintegrowanej seksualności i dojrzałości uczuciowej;
  - zrównoważonej wrażliwości wobec problemów i sytuacji życiowych;
- zdolności intelektualnych, umożliwiających rozwój procesów myślowych ogólnych i szczegółowych:
  - zapamiętywania, zrozumienia i zastosowania zasad do nowych sytuacji;
  - zdolności do analizowania, streszczania, wychwytywania zależności;
  - przyswajania treści naukowych;
  - wrażliwości artystycznej i estetycznej;
  - umiejętności techniczno-zawodowych;
  - rozwój własnej kreatywności w odniesieniu do nauki i sztuki.

Pielęgnowanie tych zdolności wzmaga u uczniów poczucie zaufania do samych siebie, dojrzewanie wymiarów: społecznego, etycznego i transcendentnego.

ROZWÓJ WYMIARU SOCJOPOLITYCZNEGO

Nasza szkoła zdaje sobie sprawę z wagi, jaką odgrywa proces wychowawczy uczniów oraz ich przygotowanie do wkroczenia w życie społeczne. W związku z tym służy ona konieczną pomocą młodym tak, aby mogli oni wzrastać w wymiarze ludzkiego powołania. W tym celu usiłujemy pomagać uczniom w rozwijaniu zdolności do:

- odkrywania rodziny jako uprzywilejowanego miejsca relacji interpersonalnych i jako podstawowej komórki społecznej;
- dokonywania jasnej, obiektywnej i krytycznej oceny rzeczywistości, jej sił i opcji ideologicznych;
- poszanowania pozytywnych elementów różnorodności i wartości społeczeństwa interkulturowego;
- wyczulenia na sytuację nierówności, niesprawiedliwości, dyskryminacji społecznej, ekonomicznej czy kulturowej, głównie we własnym środowisku;
- rozumienia pracy i przygotowania zawodowego jako formy osobistego oddania się na rzecz stworzenia bardziej ludzkiego świata;
- współdziałania, współpracy, solidarności i komunikacji jako doświadczenia służby i współzycia;
- skierowania swojego własnego życia na służbę dla wspólnoty ludzkiej, jak wymaga tego Ewangelia;
- aktywnego współuczestnictwa, na miarę swoich możliwości, w tworzeniu bardziej sprawiedliwego społeczeństwa, gdzie szanowana jest ludzka osoba i respektowane są jej podstawowe prawa.

Pielęgnowanie i rozwój tych zdolności, realizowanych w duchu Ewangelii, są wyrazem i znakiem obecności Królestwa Bożego w naszym społeczeństwie.

ROZWÓJ ZMYŚLU ETYCZNEGO I TRANSCENDENTNEGO

Szkoła Salezjańska traktuje wymiar etyczny i transcendentny osoby ludzkiej jako aspekt podstawowy integralnego wzrostu uczniów. Dlatego pomaga w:

- rozwijaniu postaw pobudzających:
  - zmysł krytyczny w stosunku do życia i zjawisk;
  - poszukiwanie prawdy;
  - zmysł bezinteresowności, zamiłowanie do wolności i tolerancji;
  - zaangażowanie na rzecz sprawiedliwości i solidarności;
  - współdziałanie w tworzeniu wspólnoty i pokoju;
- rozwijaniu niektórych wartości o znaczeniu nadrzędnym, poprzez doświadczenie osobiste i wspólnotowe polegające na:
  - wierze w swoje możliwości;
  - przeżywaniu różnorodności jako znaku bogactwa osobowego i wspólnotowego;
  - przebywaniu i spotkaniu nauczycieli, rodziców i uczniów;
  - szczególnej uwadze skupionej na uczniach, rodzinach i warstwach najbardziej potrzebujących;
  - wdzięczności, radości i duchowi świętowania, pomimo trudności życiowych;
  - kreatywności i duchowi zmian, które stronią od rutyny, obojętności i konformizmu;
  - miłości i odpowiedzialności w pracy;
  - uczestnictwie i współodpowiedzialności różnych członków Wspólnoty Wychowawczej w rozwoju swojej pracy;
- dokonywaniu procesu otwarcia w stronę transcendencji człowieka poprzez:
  - pobudzanie podstawowych pytań dotyczących osoby ludzkiej;
  - poznanie osoby i przesłania Jezusa z Nazaretu;

- interpretację rzeczywistości osobowej, ludzkiej i świata poprzez Ewangelię, jako instrument osobistej relacji z Chrystusem w wierze, i chrześcijańskiego pojednania w świecie;
- przeżywanie i wyrażanie wiary na łonie naszej Wspólnoty Wychowawczo-Duszpasterskiej jako doświadczenia wymiaru wspólnotowego Kościoła;
- gotowość do uczestniczenia w ruchach i akcjach kościelnego pojednania;
- współbrzmienie z rodzajem życia chrześcijańskiego oferowanym przez Salezjańską Duchowość Młodzieżową;

W ten sposób pomagamy uczniom i uczennicom interpretować misterium życia ludzkiego i współdziałać w tworzeniu lepszego świata poprzez poznanie i przeżywanie Posłannictwa Jezusa Chrystusa.

ODKRYCIE WŁASNEGO PLANU

W trakcie całego procesu wychowawczego, wzięwszy pod uwagę wiek i poziom dojrzewania osobowego, Szkoła Salezjańska towarzyszy uczennicom i uczniom w odkrywaniu i realizacji realistycznego planu życia, tzn. pomaga w pełnym rozwoju osobowym i społecznym. W odpowiedniej atmosferze, każdy uczeń może podążać napotykać czynniki, które pomagają mu w sprecyzowaniu planu:

- życia;
- pracy lub zawodu;
- kierunku socjopolitycznego;
- kierunku religijnego;

Inaczej powiedziec można, że Szkoła Salezjańska wartościuje i programuje wyraźne działanie orientujące tak, aby pomóc młodzieży w zbudowaniu swojej tożsamości osobowej i społecznej oraz wspomagać rodziców i wychowawców w wychowaniu.

W tym celu:

- wykorzystuje możliwości ukierunkowania, jakie oferują różne programy i doświadczenia;
- służy pomocą w najbardziej delikatnych momentach wieku dojrzewania i życia w szkole;
- udostępnia fachową obsługę psychopedagogiczną i ukierunkowującą;
- oferuje szczególną uwagę tym, którzy czują się powołani do Służby Bożej;

Oddziaływanie wychowawcze wymaga, aby było realizowane w porozumieniu, gdyż ponosimy za nie odpowiedzialność, razem z rodzicami uczniów, pozostając w ścisłym kontakcie ze społeczeństwem i Kościołem lokalnym.

SZKOŁA SALEZJAŃSKA JAKO WSPÓLNOTA WYCHOWAWCZO-DUSZPASTERSKA

Realizacja Salezjańskiego Programu Wychowawczo-Duszpasterskiego wymaga zbieżności zamiarów i przekonań wszystkich jego członków. Dlatego też kierujemy wszystkie nasze wysiłki na utworzenie Wspólnoty Wychowawczo-Duszpasterskiej.

Definiujemy ją jako:

- **wspólnotę**: gdyż, w rodzinnym klimacie, pociąga za sobą uczniów, rodziców i nauczycieli, ażeby osiągnąć przeżywanie Kościoła;
- **wychowującą**: gdyż pomaga w dojrzewaniu możliwości wieloaspektowych: kulturalnych, zawodowych, i społecznych każdego jej członka;
- **duszpasterską**: gdyż prowadzi do spotkania z Chrystusem w tworzeniu Kościoła i Królestwa Bożego.

Podmiotami działającymi we Wspólnocie Wychowawczo-Duszpasterskiej są:

- jednostka Patronacka: Inspektor Księży Salezjanów;
- uczennice i uczniowie, będący punktem centralnym działalności wychowawczej;
- nauczyciele jako fundament działalności edukacyjnej;
- personel administracyjno-pomocniczy, wspomagający działalność wychowawczą;
- rodzice jako pierwsze osoby odpowiedzialne za wychowanie;

- inne osoby, które uczestniczą w działalności wychowawczej Centrum.

Wspólnota Wychowawczo-Duszpasterska rozumiana jest jako rzeczywistość dynamiczna w fazie „tworzenia”, wobec czego pobudzamy do:

- zgodnego dążenia do wspólnej wizji wychowania i stylu salezjańskiego;
- zmysłu przynależności i współodpowiedzialności w opracowywaniu, wdrażaniu i ocenie Programu Wychowawczo-Duszpasterskiego;
- stałego kształcenia humanistycznego, zawodowego, chrześcijańskiego i salezjańskiego.

Każdy członek Wspólnoty Wychowawczo-Duszpasterskiej czuje się odpowiedzialny za jakość wychowania i jej urzeczywistnienie.

JEDNOSTKA PATRONACKA GWARANCJĄ TOŻSAMOŚCI NASZEJ DZIAŁALNOŚCI WYCHOWAWCZEJ.

Zgromadzenie Salezjańskie jako Jednostka Patronacka szkoły:

- wnosi dziedzictwo pedagogiczne św. Jana Bosko;
- ponosi ostateczną odpowiedzialność przed społeczeństwem, władzami i zespołem Wspólnoty Wychowawczej;
- sprzyja klimatowi wolności i uczestnictwa;
- w szczególności sposób czuwa nad spójnością, jakością wychowania i związkiem pomiędzy członkami tej wspólnoty;
- ułatwia współodpowiedzialność w opracowaniu, rozwoju i kontrolowaniu Programu Wychowawczo-Duszpasterskiego;
- bierze na siebie prawa i zadania, jakie wypływają ze stosunku pracy z personelem;
- nadaje funkcje i pobudza do działania;
- zaopatruje nauczycieli w konieczne środki do wykonywania swojej pracy w sposób godny i odpowiedzialny.

Salezjanie, jako „jądro ożywiające” we Wspólnocie Wychowawczo-Duszpasterskiej zobowiązują się:

- w swoim oddaniu zadaniom wychowawczo-duszpasterskim dać świadectwo podążania za Chrystusem;
- przyjmować i zapraszać do wzięcia udziału w misji salezjańskiej przepełnionej duchem św. Jana Bosko;
- dążyć do duchowego, salezjańskiego i powołaniowego kształtowania różnych grup, które ją tworzą.

Szczególne działanie Jednostki Patronackiej poprzez jej przedstawicieli, pomoc wykładowców, rodziców, uczniów i obsługi administracyjno-personalnej, pozwala każdemu z nich, traktować szkołę jako coś własnego, co jest zadaniem i odpowiedzialnością wszystkich.

UCZENNICA I UCZEŃ JAKO CENTRUM DZIAŁALNOŚCI WYCHOWAWCZEJ

W naszej działalności wychowawczej bierzemy pod uwagę podstawową zasadę: uczeń jest podmiotem kształcenia, potrzebuje pomocy i wsparcia, działa aktywnie w zgodzie z wymaganiami, dotyczącymi jego wieku, ponosi odpowiedzialność proporcjonalnie do swoich możliwości i poziomu rozwoju. Uczniowie mają możliwość zróżnicowanego uczestnictwa poprzez:

- wyrażanie zainteresowań i obaw;
- wymianę punktów widzenia z nauczycielami na temat swojej klasy, grupy czy poziomu, na temat przyzwyczajęń otoczenia;
- wzięcia na siebie odpowiedzialności za rozwój klasy w jej aspekcie materialnym i osobowym, jak też za proces nauczania;
- organizowanie grup-stowarzyszeń, mających na celu wymianę opinii, promocję działalności, promowanie umów, podejmowanie decyzji, osiągnięcie kompromisów, ocenę wyznań itd.;

- bezpośredni lub pośredni udział w zbiorowych organach władzy, mający na celu ustalanie, realizowanie i ocenę Programu Wychowawczo-Duszpasterskiego centrum, wysuwanie inicjatyw, współpracę w podejmowaniu decyzji, podział odpowiedzialności.

Nasza szkoła traktuje każdego ucznia jako osobę wolną, odpowiedzialną i sprzyjającą własnej samorealizacji, oferując mu jednocześnie odpowiednie stymulujące, dynamiczne towarzystwo, które pomaga mu rozwijać wszystkie posiadane możliwości.

GRONO PEDAGOGICZNE JAKO FUNDAMENT WSPÓLNOTY WYCHOWAWCZEJ

Praca nauczycieli rozwija się we Wspólnocie Wychowawczo-Duszpasterskiej. Ich słowa, świadectwo i doświadczenie odgrywają zasadniczą rolę w procesie wychowawczym.

Do najbardziej znaczących cech grona pedagogicznego naszej szkoły zaliczamy:

- profesjonalizm;
- autentyczność postawy, będąca punktem odniesienia dla młodzieży;
- nastawienie wychowawcze i wrażliwość wobec młodzieży, odzwierciedlającą się poprzez zainteresowanie tymi, którzy mają największe trudności;
- dużą sympatią do św. Jana Bosko i stosowanie jego metody;
- zdolność wychowania opartego na doświadczeniu, biorącym pod uwagę zdolności osobowe i społeczne uczniów;
- otwarcie się na wymiar transcendentny z poszanowaniem pluralizmu religijnego i kulturowego rodzin.

Nauczyciele naszej szkoły

- są wychowawcami, a ich praca nie ogranicza się tylko do przekazywania wiedzy;
- tworzą atmosferę szczerzej współpracy z innymi, pielęgnując solidarność i komunikację, które ułatwiają pracę w grupie, spójność i ciągłość pracy realizowanej przez wszystkich;
- swoją aktywną i przyjazną obecnością uczestniczą w życiu uczniów, interesują się ich problemami, starają się widzieć świat ich oczami, biorą udział w ich zajęciach, występują ze stanowczością i ostrożnością, korygują zachowania, postawy i osady;
- odgrywają decydującą rolę w przygotowaniu, realizacji i ocenie Programu Wychowawczo-Duszpasterskiego;
- są odpowiedzialni za całościową akcję wychowawczą naszej szkoły, a poprzez udział w jednoosobowych i zbiorowych organizmach zarządzających, aktywnie uczestniczą w zarządzaniu centrum.

Nauczyciele winni ponadto umiejętnie używać swego autorytetu naukowego oraz wiary na rzecz edukacji integralnej i kształtowania osób, harmonizując rozum i wiarę w przedmiotach, które przekazują. Poprzez stałe kształcenie kulturowe, zawodowe, chrześcijańskie i salezjańskie nasza szkoła czuwa nad profesjonalnością oraz aktywnie współpracuje, aby mieć odpowiedni poziom ekonomiczny, połączony z odpowiednią stabilnością i bezpieczeństwem pracy.

ROLA OBSŁUGI PERSONELNO-ADMINISTRACYJNEJ W PROCESIE WYCHOWAWCZYM

Struktura i sposób funkcjonowania naszej szkoły bierze pod uwagę aspekty, które chociaż nie są bezpośrednio związane z akcją wychowawczo-duszpasterską, to jednak umożliwiają wypełnianie zadań wychowawczych. Aspektem takim jest np. obsługa personalno-administracyjna. Tworzy ona ważną część Wspólnoty Wychowawczo-Duszpasterskiej i wykonuje bardzo ważną pracę na rzecz Jednostki Patronackiej, Dyrekcji, grona pedagogicznego, uczniów i ich rodzin, gdyż:

- uzupełnia zadanie kształcenia przez podejmowanie pracy animacyjnej, opiekuńczej, porządkowej itp.;
- koordynuje zajęcia kulturalne, sportowe i czas wolny;
- zajmuje się zarządzaniem ekonomicznym i administracyjnym;
- prowadzi Sekretariat, pomaga dyrekcji, wspomaga ruchy animatorskie;
- zajmuje się utrzymywaniem relacji zewnętrznych szkoły;

- przyczynia się do utrzymywania szkoły w takich warunkach, ażeby można było na jej terenie spotykać się i pracować.

Jej obecność w szkole przyczynia się do podniesienia poziomu edukacji poprzez:

- świadectwo stałej i dobrze wykonywanej pracy;
- ducha usłużności;
- poczucie gościnności i serdeczności;
- wierność i dyskrecję;
- wrażliwość estetyczną.

RODZICE JAKO PIERWSI ODPOWIEDZIALNI ZA WYCHOWANIE SWYCH DZIECI

Szkoły Salezjańskie traktują rodziców jako osoby, ponoszące odpowiedzialność za wychowanie swoich dzieci. Dlatego zadaniem szkoły jest dopełnienie atmosfery rodzinnej, która odgrywa znaczącą rolę w sprecyzowaniu wartości i postaw przyjmowanych przez ludzi młodych.

Rodzina jest powołana do:

- zapewnienia pożywienia, ubrania, kultury, dobrych nawyków i bezpieczeństwa;
- podtrzymywania więzi uczuciowych w relacjach międzyludzkich;
- pomocy w rozwijaniu tożsamości, przez przedstawienie konkretnych sposobów bycia mężczyzną lub kobietą, co umożliwia identyfikację seksualną;
- stymulowania nauki i ćwiczenia wartości osobowych i społecznych;
- bycia pierwszą szkołą ukierunkowującą zawodowo i powołaniowo.

Wszystko to wymaga jednak kontaktu pomiędzy rodziną i szkołą poprzez wymianę i współpracę rodziców i nauczycieli, w której:

- nauczyciele mogą lepiej poznać ucznia i pomóc mu;
- rodzice otrzymują informację na temat postępów lub trudności dzieci, przekazując nauczycielom potrzebne wsparcie;
- szkolna działalność wychowawcza jest pomocą i motorem w pracy formacyjnej rodziny.

Nasze Szkoły przyznają funkcję wychowawczą Stowarzyszeniom Rodziców i Uczniów, gdyż:

- poprzez aktywne uczestnictwo w organizmach animatorskich i zarządzających szkoły uczestniczą oni w tworzeniu, rozwoju i ocenie Programu Wychowawczo-Duszpasterskiego;
- współpracują w organizowaniu dodatkowych i pozaszkolnych zajęć wychowawczych, które umożliwiają integralny rozwój uczniów;
- przyjmują, reprezentują i bronią, wobec instancji publicznych, interesów zespołu rodziców;
- ułatwiają obecność i kontakty Szkoły z otoczeniem;
- pomagają w formowaniu rodziców jako wychowawców swoich dzieci.

STYL EDUKACJI ŚW. JANA BOSKO – STYLEM SZKOŁY SALEZJAŃSKIEJ

Szkoła, działająca zgodnie z duchem i metodą św. Jana Bosko, charakteryzuje się:

Kryterium przewencyjnym, zgodnie z którym:

- podsuwa propozycje pozytywnych doświadczeń;
- współpracuje z uczniami w rozwoju postaw, pomagających im unikać ryzyka i niebezpiecznych sytuacji;
- pomaga im uchwycić poczucie młodości i żyć pełnią swoich aspiracji i bodźców.

Atmosferą edukacyjną w której:

- główną rolę odgrywają uczniowie;
- obecny jest duch wspólnoty;
- obecny jest rozsądek i elastyczność;
- pracuje się codziennie, wkładając odpowiedni wysiłek;
- panuje klimat radości i świętowania.

Uznaniem indywidualności i osobistej historii każdego ucznia, co znajduje odzwierciedlenie w:

- szczerości pomiędzy nauczycielem i uczniem;
- zdolności do przyjęcia i dialogu;

- zaufaniu i sympatii do świata dzieci i młodzieży.

Stałą obecnością nauczycieli, którzy:

- ożywiają inicjatywy;
- oferują elementy dojrzenia osobowego;
- zapobiegają negatywnym doświadczeniom i niewłaściwym postawom;
- nieustannie otwierają religijną wizję życia.

Pełną szacunku propozycją wiary, która urzeczywistnia się poprzez:

- spotkania z Bogiem w życiu codziennym;
- świętowanie wiary i sakramentów;
- kult Maryi Wspomożycielki;
- ducha Kościoła;
- solidarny i misyjny obraz własnej wiary.

Zaangażowaniem chrześcijańskim, wyrażającym się w:

- wykonywaniu zadań;
- solidarności;
- życiu obywatelskim.

Kontynuując doświadczenie pedagogiczne św. Jana Bosko oraz darząc uwagą wszystkich: nauczycieli, uczniów i rodziców, Szkoła Salezjańska przekształca się w „rodzinę”, w której wszyscy czują się odpowiedzialni za wspólne dobro.

SYSTEM WYCHOWAWCZY – SYSTEM PREWENCYJNY

Wraz ze swoim systemem prewencyjnym św. Jan Bosko przyczynia się wciąż w niezwykle sposób do działalności wychowawczej wśród młodzieży. My, jako kontynuatorzy jego zamiarów, potwierdzamy, że system ten bazuje w pełni na **rozumie, religii i miłości**.

Odwołanie się do rozumu pojmowane jest jako:

- pomoc w ocenie życia i zjawisk poprzez odwołanie się do ich złożoności oraz zmysłu krytycznego;
- odkrywanie prawdziwej wartości rzeczywistości ziemskiej z jej godnością i niezależnością;
- zdolność do odkrywania i dzielenia się ludzkim wysiłkiem w nieustającym i męczącym procesie uspołeczniania i personalizacji;
- źródło wiary w osobę ludzką i w pozytywne aspekty aktualnej kultury.

Religia pomaga w doświadczeniach:

- szacunku do różnych sytuacji w relacjach: człowiek-Bóg
- spotkania pomiędzy osobą ludzką, wraz z jej słabościami, i Bogiem, który kocha nas takimi, jakimi jesteśmy;
- przyjęcia prawdy i dobra, które pulsuje w sercu każdego człowieka;
- dialogu pomiędzy wiarą, nauką i kulturą otoczenia;
- wiary przyjmowanej i dzielonej;
- propozycji osobistej drogi do świętości.

Miłość usiłujemy przeżywać jako:

- bezwarunkowe przyjęcie człowieka;
- bogaty i konstruktywny związek w propozycjach wychowawczych;
- dzielenie radości i smutków z innymi;
- zdolność przekształcania miłości w konkretne czyny.

Wprowadzanie Salezjańskiego Systemu Wychowawczego polega na:

- pozytywnym rozwoju wewnętrznych sił człowieka;
- tworzeniu sprzyjającej atmosfery, która stymuluje, podtrzymuje i rozwija zamiłowanie do dobra;
- byciu obecnym w życiu dzieci i młodzieży, ażeby uprzedzić rozwój negatywnych sytuacji lub przyzwyczajęń w sensie materialnym czy duchowym;
- planowaniu nowych i twórczych odpowiedzi na zmiany społeczne i środowiskowe;

- odpowiadaniu na wymogi szkoły i potrzeby otoczenia, planowaniu nowych horyzontów działania.

Doświadczenie wychowawcze systemu prewencyjnego jest w Szkole Salezjańskiej kluczem do kształcenia uczniów na „uczciwych obywateli i dobrych chrześcijan”.

DIALOG WIARA-KULTURA-ŻYCIE W SZKOLE SALEZJAŃSKIEJ

Szkoła Salezjańska zabiega o stworzenie dialogu i związku pomiędzy wiarą, kulturą i życiem. W swoim działaniu wychowawczo-duszpasterskiej oświeca ludzką wiedzę przesłankami wiary, nie odbiegając od własnych celów wychowawczych. Dlatego usiłujemy:

- stworzyć atmosferę Wspólnoty Wychowawczej ożywianej ewangelicznym duchem wolności i świadomej odpowiedzialności;
- pomagać uczniom rozpoznawać i podejmować wartości humanizacyjne obecnej kultury;
- stymulować szczere i ciągle poszukiwanie wiary oraz wyważoną i umiarkowaną krytykę;
- stworzyć dialog i związek pomiędzy nauką, wychowaniem i Ewangelią;
- stymulować postawy predysponujące do zrozumienia życia i do pozytywnej odpowiedzi na Ewangelię;
- oferować naukę religii jako ciągłą informację na temat wydarzeń chrześcijańskich i jako dialog między wiarą i kulturą na znak szacunku i wolności;
- pomagać uczniom pytającym o sens ich egzystencji w zaplanowaniu ich drogi życiowej;
- oferować dodatkowe zajęcia wychowania w wierze;
- promować uczestnictwo w grupach tematycznych: refleksji, działalności apostołskiej i społecznej;
- towarzyszyć w procesie dojrzewania do powołania;
- ułatwiać pozytywne doświadczenia przynależności do Kościoła;

METODOLOGIA DYDAKTYCZNA OTWARTA I PODATNA NA ZMIANY

Wychowanie, jakie oferujemy, wprowadza konsekwentną metodologię dydaktyczną popartą celami, do jakich dążymy: wychowanie otwarte i elastyczne, zdolne dać stosowne odpowiedzi na zróżnicowanie uczniów, promujące nauczanie i łączące w każdym momencie postęp i poszukiwanie.

Biorąc pod uwagę rzeczywiste możliwości naszej szkoły, stosownie do potrzeb uczniów i do obowiązujących zaleceń prawnych, jesteśmy za metodologią, która wprowadza:

- nauczanie ukierunkowane na osobę jako odpowiedź na możliwości wzrostu i dojrzewania każdego ucznia;
- zajęcia indywidualne i grupowe, zmierzające do maksymalnej pomocy w ich samorealizacji;
- studia nad wynikami poszukiwań edukacyjnych połączone z analizą możliwości ich zastosowania w naszej rzeczywistości;
- ciągłą ocenę zmian pedagogicznych i organizacyjnych, mającą na celu stwierdzenie ich wpływu na lepszą jakość nauczania;
- lepsze zróżnicowanie ekipy dydaktycznej, ażeby nauczać i zastosować nowe technologie w edukacji.

Dzięki takim kryteriom:

- sprzyjamy wykorzystaniu materiału dydaktycznego jako pomocy i dopełnienia w akcji nauczania;
- pomagamy uczniom w ocenie i wyborze informacji, jakie oferują środki społecznego przekazu;
- umożliwiamy uczniom zrozumienie i wykorzystanie nowych form komunikacji;
- wcielamy nowinki techniczne jako pomoc w rozwijaniu kreatywności i poszukiwaniach naukowych;
- pobudzamy wykorzystanie tych środków jako formy wyrazu.

To wszystko pociąga za sobą konieczność ciągłego dokształcania nauczycieli i poszukiwania sposobów, pozwalających na unowocześnianie środków dydaktycznych Szkoły, mających na celu lepszą jakość nauczania i usług edukacyjnych.

KSZTAŁCENIE KOMUNIKACYJNE

Świat za przyczyną środków komunikacji społecznej i możliwości przemieszczania się ludzi przekształcił się w „globalną wioskę”. Trendy kulturowe, sposoby i formy życia mieszają się ze sobą. Nowe języki tworzą inne kultury, w których najmłodszy poruszają się w sposób naturalny. Chodzi tutaj o języki, promujące sposoby życia, produkujące ciągle informacje na temat świata i jego problemów, które przekształcają się w „szkołę równoległą” do edukacji i informacji ogólnej.

Nasza Wspólnota Wychowawcza pomaga swoim odbiorcom w:

- pozytywnym pojmowaniu swojej zdolności komunikacyjnej;
- byciu poinformowanymi, ażeby umieć wybierać, kontrolować i krytycznie oceniać otrzymywane komunikaty;
- kształceniu się w różnych formach i sposobach wykorzystania środków komunikacji;
- przewyciężaniu postaw zwykłego konsumpcjonizmu w stosunku do tych środków;
- przyzwyczajaniu się do krytycznej lektury wiadomości, które w sposób mniej lub bardziej wyraźny krążą wokół nas.

W związku z tym, powołani do tego nauczyciele usiłują:

- zaznajamiać się z informacjami, jakie otrzymują uczniowie;
- być dobrymi przekazicielami informacji, zdolnymi do używania języka stosownego dla młodzieży;
- z kreatywnością wykorzystywać wszystkie środki: związki, otoczenie, teatr, muzykę, mowę ciała, środki przekazu – jako narzędzie szkolenia, odpowiednio do wrażliwości uczniów.

Kształcenie komunikacyjne jest sposobem na kontynuowanie doświadczenia salezjańskiego, które w św. Janie Bosko znajduje nauczyciela, pragnącego stać na czele postępu w wykorzystywaniu nowoczesnych metod wychowawczych.

PLANOWANIE EDUKACJI POZASZKOLNEJ I POZALEKCYJNEJ

Nasza propozycja kształcenia integracyjnego zakłada koncepcję szkoły, idącej dalej niż limit godzin i pomagający uczniom w otwarciu się na coraz szerszy wymiar świata. Ta koncepcja zawiera kryteria edukacyjne, mające swe odbicie w szerokiej gamie działań i zajęć, które w zależności od zainteresowań i zdolności członków Wspólnoty Wychowawczej zamieniają Szkołę Salezjańską na „służbę w pełnym wymiarze godzin”. Dla zrealizowania tych działań liczymy na pomoc Jednostki Patronackiej, Rodziców i Nauczycieli, na inicjatywę samych uczniów i innych instytucji, które promują tego rodzaju działalność. Zgodnie z tymi kryteriami, dążymy do tego, aby nasza szkoła była centrum promocji edukacyjnej, kulturalnej i społecznej, dlatego też zapewniamy:

- podjęcie konstruktywnego dialogu z innymi instytucjami wychowawczymi np. szkołami o podobnym charakterze;
- pomoc w zajęciach szkolnych i pozaszkolnych, które ułatwiają wychowanie w wolnym czasie i budzą zainteresowanie wśród uczniów;
- pomoc w młodzieżowych formach stowarzyszenia się;
- oferowanie możliwości współpracy w służbach wspierania społecznego;
- pomoc uczniom w nawiązaniu kontaktów z pracodawcami, co umożliwi ich ukierunkowanie i wejście w przyszłe środowisko pracy;
- poprzez katechezy, spotkania, wspólnoty, kontakty z innymi ruchami kościelnymi, dawanie odpowiedzi na niepokoje społeczne, religijne i pastoralne;
- współpracę z okolicznymi instytucjami i działaczami społecznymi, którzy mogą uzupełnić działalność wychowawczą szkoły.

Szkoła, pokonując ograniczenia czasowo-przestrzenne, otwiera się na służbę otoczeniu, ażeby wzbogacić je w liczne możliwości społeczne i kulturowe.

OCENIANIE POZIOMU JAKOŚCI NASZEJ DZIAŁALNOŚCI WYCHOWAWCZEJ

Ciągła poprawa jakości naszych usług wychowawczych wymaga zastosowania okresowych systemów oceny po to, aby zweryfikować, czy nasza oferta odpowiada:

- potrzebom kształcenia młodzieży;
- wyborowi dokonanej przez rodziców;
- oczekiwaniom społecznym.

Okresowo weryfikujemy nasz Program Wychowawczo-Duszpasterski i plan roczny, co gwarantuje jakość propozycji wychowawczej i ciągłą ewolucję szkoły. Czuwając nad całością życia w naszej Wspólnocie wykonujemy:

- analizę sytuacyjną w celu poznania możliwości, uwarunkowań i potrzeb odbiorców;
- okresowe sprawdziany, dotyczące zgodności naszych celów z rzeczywistością i poziomu ich postępu;
- ocenę skuteczności i wystarczalności naszej metodologii wychowawczej, stosowanych metod, strategii i zajęć, w odniesieniu do końcowego dorobku i stawianych celów;
- weryfikację funkcjonowania organizmów wewnętrznych: dyrekcji, komórki zarządzającej, udziału różnych przedstawicieli Wspólnoty Wychowawczej w życiu szkoły;
- potwierdzenie istnienia związków pomiędzy szkołą i otoczeniem: innymi szkołami, stowarzyszeniami, kościołem lokalnym itd.;
- przyjęcie przez ustanowione organizmy zarządzające najbardziej odpowiednich środków zaradczych.

Uczestnictwo wszystkich członków Wspólnoty Wychowawczej w ocenie gwarantuje stały wzrost jakości działań wychowawczych.

MODEL UDZIAŁU I ZARZĄDZANIA

Wspólnota Wychowawczo-Duszpasterska stawia w centrum zainteresowania odbiorców i ich interes, aktywnie uczestniczy w poszukiwaniu rozwiązań ich problemów, wszyscy członkowie Wspólnoty opracowują, realizują i weryfikują Program Wychowawczo-Duszpasterski.

Bierzemy pod uwagę następujące kryteria:

- cel Szkoły, skład i kompetencje organizmów kolegialnych, działanie pojedynczych osób lub grupowe winny być w zgodzie z celem i Programem Wychowawczo-Duszpasterskim szkoły;
- współodpowiedzialność. Zobowiązanie osobiste lub grupowe do kreatywności ułatwia podejmowanie decyzji i ponoszenie ewentualnych konsekwencji.

W związku z tym konieczną rzeczą jest preferowanie:

- spokojnego i konstruktywnego dialogu na temat pracy wychowawczej, jaka rozwija się w szkole;
- pracy w grupie, programującej cele, konkretny czas i sposób komunikacji i konfrontacji;
- wizji wspólnoty, mającej na celu osiągnięcie wysokich poziomów zgodności w realizowaniu wspólnego programu;
- integracji pomiędzy wymaganiami życia szkolnego i rodzinnego, społecznego i politycznego, wykorzystującej schematy zarządzania, zatwierdzone przez obowiązujące prawodawstwo;
- jasnego podziału zadań: funkcji konkretnych członków oraz organizmów grupowych zarządzających zgodnie z poziomem zaangażowania i dojrzałości;
- systemów reprezentatywności, dzięki którym członkowie Wspólnoty Wychowawczej mają możliwość uczestnictwa w przyjmowaniu dotyczących ich decyzji.

W ten sposób uczestnictwo otwiera horyzonty na inicjatywę wszystkich członków Wspólnoty Wychowawczej i uruchamia zespół wyobrażeń i energii, które motywują i stymulują globalną działalność wychowawczą szkoły.

REGULAMIN SYSTEMU WEWNĘTRZNEGO

W konkretyzowaniu aspektów organizacyjnych naszej szkoły bierzemy pod uwagę obowiązujące prawo i regulamin systemu wewnętrznego, który skupia zbiór norm, regulujących sposób funkcjonowania, które gwarantują odpowiednią koordynację pracy osób i stanowisk. Ten regulamin, zatwierdzony przez Radę Szkoły na wniosek Jednostki Opiekuńczej, ujmuje zasady prawne i określa, od kiedy wchodzi on w życie.

Poszczególne paragrafy tego Regulaminu odpowiadają normom dotyczącym:

- kierunku uczestnictwa wszystkich jednostek w życiu szkoły;
- praw i zadań poszczególnych członków Wspólnoty Wychowawczej;
- funkcji każdego z jednoosobowych organizmów zarządzających;
- systemu składu, kompetencji i zasad funkcjonowania organizmów kolegialnych;
- kryteriów przyznawania odpowiedzialnych stanowisk;
- kryteriów rozstrzygnięcia sytuacji konfliktowych;
- innych aspektów, ułatwiających normalny rozwój życia szkolnego i uczestnictwa członków Wspólnoty Wychowawczej w realizacji Programu Wychowawczo-Duszpasterskiego Centrum.

Regulamin Systemu Wewnętrznego jest instrumentem bardziej zapobiegającym i ułatwiającym zwykłe życie szkoły, niż korygującym czy sankcjonującym postawy czy zachowania, utrudniające pracę.

Zakończenie

Poszczególne części przedstawionego dokumentu są opisem najważniejszych cech, które określają tożsamość naszej Szkoły Salezjańskiej jako ośrodka kościelnego, opisują oferowane przez nas wychowanie i niektóre aspekty wewnętrznej organizacji Centrum. Jesteśmy świadomi, że nie ograniczyliśmy się do opisu rzeczywistości, lecz zaproponowaliśmy płaszczyzny naszej działalności wychowawczej. Program ten, jako rys charakterystyczny, usiłuje przedstawić ideał, do którego zmierzamy i horyzont, który chcemy osiągnąć. Tutaj też określona zostaje nasza droga jako „Wspólnoty Wychowawczo-Duszpasterskiej”.

Wszyscy tworzący Wspólnotę Wychowawczą, napotykają tutaj punkty odniesienia do opracowania Programów Wychowawczego i zaprogramowania różnych zajęć w szkole. Czyniąc obecnym styl nauczania św. Jana Bosko pójdziemy dalej, usiłując dać aktualną odpowiedź na wyzwania naszego społeczeństwa, dzieci i młodzieży.